АКТУАЛНИ ПРОБЛЕМИ В ЛИНГВИСТИКАТА

Надежда Стойкова, Дияна Николова

https://doi.org/10.46678/AEZN5410

CURRENT ISSUES IN LINGUISTICS

Nadezhda Stoykova, Diyana Nikolova

На 28 април 2026 г. Катедрата по руски език и Центърът по русистика беше домакин на научен семинар на тема *„Актуални проблеми в лингвистиката“*, който събра представители на академичната общност, преподаватели, докторанти и студенти с интерес към съвременните езиковедски изследвания и премина при засилен интерес от страна на участниците. Събитието се превърна в пространство за научен диалог, обмен на идеи и обсъждане на актуални проблеми в съвременното езикознание.

Първият доклад в рамките на научния семинар беше представен от проф. д.ф.н. Стефана Димитрова. Тя изнесе лекция на тема *„Конкуренцията на езиковите форми“*, в която разгледа различни аспекти на езиковата динамика и взаимодействието между конкурентни форми в различните езикови равнища.

Един от ключовите принципи, върху които проф. Стефана Димитрова гради своите изследвания, е, че езикът по своята природа съдържа излишъци. Когато човек говори, той избира между различни форми, защото в езика съществуват множество названия и начини за изразяване на едно и също явление. Тази привидна „излишност“ всъщност

е механизъм за самозащита на езика: ако една форма отпадне или се загуби, тя трябва да бъде компенсирана от друга. Именно този факт насочва вниманието на изследователката към различните езикови равнища и към начина, по който езикът съхранява своята устойчивост.

Важна за нейните разсъждения е и идеята на Н. Д. Арутюнова, че „понякога езикът може това, което действията не могат“. Чрез езика хората изразяват отношения на близост, дистанция, уважение или отчуждение по начин, който не може да бъде постигнат единствено чрез действия. Макар езикът да произтича от човешкото мислене, той едновременно с това влияе върху човека, към когото е насочено съобщението.

Ст. Димитрова обръща специално внимание и на терминологията в лингвистиката. Според нея изборът на терминологичен код показва принадлежност към определена научна школа. По този въпрос тя се позовава на Т. М. Николаева и нейните изследвания в поредицата *„Новое в лингвистике“*, особено тома, посветен на текстовата лингвистика. Николаева проследява различните терминологични системи и ясно очертаните граници между отделните лингвистични направления.

Когато говори за „конкуренция“, Ст. Димитрова има предвид не просто разминаване между научни термини и тяхната популярна употреба – както например при думите „акцент“ или „емпатия“. В лингвистиката конкуренцията се разбира като дългосрочен процес. Конкуренция на езиковите форми възниква тогава, когато различни форми изпълняват сходна функция в съобщението, намират се в близка семантична дистрибуция и са относително равнопоставени. Тази равнопоставеност никога не е абсолютна, но позволява на формите да съществуват паралелно дълго време, като за различните носители на езика те могат да имат различна стойност. В езика непрекъснато възникват нови зони на

конкуренция – формите се заменят взаимно, понякога дори неусетно за говорещите. Така колективното езиково съзнание създава цели системи от конкурентни форми.

Наблюденията на Ст. Димитрова върху конкуренцията в езика я водят както до твърди научни убеждения, така и до хипотези с по-предположителен характер. Именно тези открити въпроси според нея са особено ценни, защото дават перспектива за бъдещи наблюдения и за натрупване на нови езикови корпуси, които могат да бъдат описвани и анализирани.

Според проф. Димитрова конкуренцията се проявява на всички езикови равнища. Това позволява дори да се говори за типологична конкуренция в езиците. В славянските езици например конкурентни процеси могат да се наблюдават на фонологично, морфологично, словообразувателно, синтактично и семантично равнище. Когато конкуренцията е налице на всички тези нива, тя придобива типологичен характер.

В своята лекции проф. Димитрова постави акцент и върху особеностите на индианските и племенните езици. При някои от тях речта се конструира наново във всеки акт на говорене. Тя отбелязва, че не е известен европеец, който напълно да е овладял подобен индиански език, поради което тези езици са описвани „отвън“ – от наблюдатели, които трудно могат да се доближат до реалното езиково съзнание на носителите им. Говори и за племенни езици с прещракващи звуци, чието съществуване е обусловено от физиологичните особености на говорния апарат.

Особено внимание бе отделено на противопоставянето между лексикалната и граматичната система в европейските езици. Лексикалният състав е отворена система – той постоянно се обогатява и понася загуби. Тази идея е близка до теорията на Крушевски. За разлика от него граматичната система се изменя много по-бавно и

консервативно. Именно това противопоставяне поставя въпроса къде най-силно се проявява конкуренцията – в иновацията или в консерватизма. Според Ст. Димитрова най-активната конкуренция в индоевропейските езици се наблюдава именно в лексикалната система.

Тази лексикална конкуренция е описана още през ранното Средновековие в арабското езикознание. Според проф. Димитрова арабската лингвистична традиция е една от най-слабо познатите в България, въпреки че представлява изключително важен етап в развитието на езиковедската мисъл през XI–XII век както в Азия, така и в Европа. Тя разказва за двата големи лингвистични центъра – Куфа и Басра, които се намирали в постоянна научна конкуренция. Именно там възниква речникарството, или лексикографията. В арабските речници особено силен е интересът към синонимията, а синонимията според Димитрова е основна форма на езикова конкуренция. Арабските учени смятали, че техният език е изключително богат на синоними и понякога посочвали десетки форми за една дума. Част от тези форми днес бихме определили по-скоро като дескриптивни. Най-важното обаче е, че именно арабските езиковеди първи описват възможността една форма да замести друга, без комуникацията да бъде нарушена. Затова Ст. Димитрова приема арабското езикознание като начало на изследването на конкуренцията между езиковите форми.

Темата за конкуренцията на езиковите форми има тясна връзка и с понятието *идиолект*. Проф. Димитрова отбеляза, че това понятие е въведено в лингвистичната наука от О. Конт през XIX век. Според нея човек никога не е безразличен към собствения си език – всеки има езиков вкус, предпочитания и лично отношение към речта си. Ето защо в тази връзка конкуренцията най-лесно може да бъде наблюдавана в лексиката. По-трудно тя се открива на граматично равнище, а най-сложно – на фонетично. Въпреки

че фонетичната система е най-организирана, и там съществува конкуренция. Тя възниква при прехода от фонема към конкретен звук, тъй като една фонема може да има множество алофони, произнасяни различно от отделните носители на езика. Проф. Димитрова даде примери от съвременния руски и съвременния български език, където нови форми постепенно влизат в конкуренция със старите.

Конкуренцията на фонетично равнище се проявява различно във всеки език. В полския език например тя е свързана с противопоставянето между меки и твърди съгласни, както и с особеностите на ударението. В руския език конкуренцията е особено силна по отношение на произношението – между московската и санктпетербургската норма. Ст. Димитрова говори и за фонетичните стандарти в московските театри, както и за старомосковските говорни особености, при които понякога се наблюдава дори изкуствено създадена конкуренция.

В следващата част на лекцията проф. Димитрова насочи вниманието на аудиторията към доклад на З. Оливериус от 60-те години на XX век. Според него, когато наблюдаваме различни езикови форми, трябва да разграничаваме дали те се реализират поради вътрешните възможности на езика или защото обществото се опитва да ги наложи. Езикът не допуска форми, които противоречат на неговите вътрешни закони – идея, разработена и от проф. П. С. Кузнецов. Интерес представляват именно онези възможности, които езиковата система допуска, но които никога не се реализират. Като пример Ст. Димитрова посочва определени звукосъчетания, характерни за грузинския език, но нетипични за славянските езици, като *мх* и *мц*. Щом подобни езикови факти не се реализират в даден език, не може да се говори за реална конкуренция между форми.

Особено интересна е конкуренцията на суфиксално равнище. Ст. Димитрова разглежда ятовия преглас в българския език и форми като „*брашнен – брашнян*“ или „*кадифени – кадифяни*“. Тя коментира и употребата на суфикса *-ск-* и неговата замяна с *-н-* в двойки като „*академически – академичен*“. Често *-ск-* се приема за руски суфикс, но според нея той е изконно български. Позовавайки се на Л. Андрейчин, тя подчертава, че между тези две форми няма истинска конкуренция, защото значенията им са различни: „академически“ означава „свързан с висше учебно заведение“, докато „академичен“ описва характеристика – например академично поведение или академична външност.

Конкуренцията се проявява различно и в отделните езикови зони. В полския език тя се наблюдава както при меките и твърдите съгласни, така и при ударението, въпреки че то е фиксирано и парокситонично. Ст. Димитрова цитира финландски учени, според които в бъдеще ударението в европейските езици постепенно ще се премести към корена на думата, защото именно той носи най-много информация.

В българския език колебанията са по-силни в консонантната система, докато в други славянски езици те засягат предимно вокализма. Това се обяснява с факта, че в много славянски езици дължината на гласната има ключова роля, макар на места вече да е загубила своята функционалност. Димитрова даде примери и от сръбския език, където съществува конкуренция на вокалните форми между говорите на Нови Сад и Белград, като се позовава на Боголюб Радованович.

Според Ст. Димитрова, езикът е в процес на постоянна на еволюция. Тя споделя възгледите на Л. А. Звегинцев, че езикът непрекъснато разкрива нови аспекти на явленията, които описва. Именно затова темата за конкуренцията на езиковите форми остава неизчерпаема. Своите по-нови наблюдения Ст. Димитрова включва в

книгата си „Лингвистичен роман“, където разглежда конкурентните процеси на всички основни езикови равнища.

Накрая Ст. Димитрова се спря и на спорните случаи в морфологията и синтаксиса. Тя постави въпроса за конкуренцията при глаголния вид и цитира И. Г. Милославски с примерите *„Купувам сол“* и *„Купувам апартамент“*. В първото изречение действието се възприема като еднократно, а във второто – като процес. Конкуренцията тук се проявява в различните семантични значения на глагола „*купувам*“. Подобен е и примерът с глаголите „*яздя*“ и „*яхам*“ – и двата са несвършен вид в българския език, но носят различни смислови нюанси. Изборът между тях е подсъзнателен акт на говорещия и показва колко тясно са свързани езиковата система, значението и човешкото мислене.

Във втората част на семинара доц. Н. Стойкова представи младия изследовател доц. д-р Енчо Тилев от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

Вниманието на аудиторията от докторанти, постдокторанти и преподаватели беше насочено към лекцията на тема „*Падежът като граматична абстракция – идеи и трансформации*“ – плод на изследователските интереси на лектора.

Обзорът на трактовките и еволюцията на идеите за тази категория беше представен в изключително дълъг период от време, който обхваща хилядолетия – от античността, преминава през първите граматики на църковнославянския език, като се проследява методично описанието на падежите в руската лингвистика, чийто диапазон започва от М. С. Ломоносов и обхваща съвременните обобщаващи изследвания по руска граматика.

Е. Тилев маркира основни тезиси през вековете, които в голяма степен са повлияли по-нататъшното развитие на концепциите за падежа. Специално внимание беше отделено

на дескрипцията на езиците в древността, като се демонстрираха подробности от индийската граматична традиция, премина се през развитието на идеите в древна Гърция, в Рим с първите описания на падежа. Представени бяха и подробно описани в хронологичен ред голямо количество трудове, някои от които достъпни само на немски език (като например осмокнижието на древноиндийския граматик Панини).

Ретроспекцията в традициите на изучаването на езика беше демонстрирано чрез най-старата граматика, за която са достигнали сведения до нас „Нирукта“ на индийския книжовник Яска, който пръв прави опит за класификация на думите и на закономерностите при словообразуването и словоизменението. Осмокнижието на Панини оказва най-значително влияние и е валидно в много голяма степан и днес с оглед съвременното развитие на езика в Индия. Тази граматика е най-старата граматика достигнала до нас. Независимо, че е създадена през VI век пр. н.е., в тази санскритска граматика се интерпретират много умело някои от езиковите факти, като това описание е много близко до съвременното. Някои от проблемите, които се засягат в нея са свързани с разбирането на езика като система, описанието на фонетичните редувания, въвеждането на понятието нулева морфема. В центъра на този труд стои морфологията, като падежите не са назовани с имена, а са обозначени с цифри. Беше демонстрирано древното склонение въз основа на санскритската дума Дева (Бог). Оказа се, че Панини е единственият лингвист до средата на XX век, който съпоставя падежните форми с функционалните класове, наречени карака (семантичните отношения между съществителното и глагола). Направено беше важно уточнение, че няма абсолютно припокриване между морфологично изразен падеж и карака. Панини формулира основните правила, допълнени и конкретизирани по-нататък.

Отбелязано беше, че основната разлика между древногръцката и римската граматика е, че не съществува детайлна класификация на семите на отделните падежи, което води до липса на описание на отклонение от нормата. В древността граматиката се възприема като нещо синкретично и по времето на Аристотел се формират първите лингвистични термини, които са валидни и до днес. Такива термини са – *категория*, *част на речта* и *падеж*, останали устойчиви, въпреки че не са еднозначно тълкувани. Интересното е, че Аристотел говори и за *падеж при глагола*. Той разбира падежа като *отклонение*, *падение* от формата на именителния падеж при имената и от сегашното време при глаголите.

За разлика от Аристотел, стоиците отнасят именителния падеж към останалите и ги свързват само с имената. Перипатетиците възразяват срещу причисляването на именителния към останалите падежи.

Разгледана беше и прочутата граматика на Дионисий Тракийски „Изкуството на граматиката“, която е частично запазена до наши дни, и оказва значително влияние върху последващите изследвания. В нея се говори за класификацията на частите на речта, падежите, приема наличието на пет падежа, но не ги разделя на преки и косвени.

Сред александрийските граматици изследователят откроява Аполоний Дискол, който пръв обръща внимание на синтактичните въпроси, разделя частите на речта на склоняеми по падежи, на глаголи и на несклоняеми. Според него падежът е изменение на името или на някаква именна дума, извършващо се в края на думата.

Римската граматика, възниква като самостоятелна наука през II век пр. Хр., но това понятие е било по-широкообхватно, отколкото е съвременното разбиране. От римските граматици Е. Тилев отличи Марк Теренций, който отхвърля идеята на Аристотел. М. Теренций разделя частите

на речта на: думи с падежи (съществително, прилагателно, числително, местоимение); думи с времена, но без падежи – глагол; думи с падежи и времена – причастия и думи без времена и падежи – наречията. Схематично беше представена и граматиката на Квинт Ремий Палемон, където за първи път се употребяват названията на падежите, калкирани от гръцки език с неправилното пренасяне на названието на винителен падеж. Тук за първи път вниманието се фокусира върху най-ярките значения на грамемите.

Най-голяма популярност сред латинските филологически трудове придобиват двете граматики на Елий Донат, смятани от лингвистите за репрезентативни за жанра на т.нар. „школска граматика“. Тези граматики се използват активно за обучението по латински език, както и служат за образец при съставянето на граматиките на отделните славянски езици. Връзката се проявява в структурирането на съдържанието във вид на въпроси и отговори, методологията на поднасяне на материала.

Е. Тилев фокусира вниманието върху падежа в църковнославянската литература, създадена в средата на XV век, където се наблюдава влияние на гръцката граматична традиция. Разгледани бяха три граматики – на (псевдо-) Дамаскин, граматиката на Лаврентий Зизаний и граматиката на Милетий Смотрицки. „За осемте части на речта“ се смята за първото граматично произведение в славяноезичния свят, приписвано на св. Йоан Дамаскин – виден богослов и християнски мислител от първото хилядолетие. Има съмнения, че тази граматика представлява превод от старогръцки на Йоан Екзарх, но в същото време това се и отрича. Именно това е причината да се нарича (псевдо-) Дамаскин. В тази книга се определят осем части на речта, както се говори и за падежите, посочвайки отделните названия на грамемите (*прав* – И.п, *роден* – Р.п., *виновен* – В.п., *дателен* и *звателен)*. Дават се дефиниции, които се

обвързват с основните значения на падежите. В тази граматика се употребяват синонимно понятията *падеж* и *падение*, но се отдава приоритет на второто и се акцентира на флексията като различие в отделните граматични значения.

Следващата граматика, на която се спря Е. Тилев „Аделфотис“ *Adel'fotis: Grammatika dobroglagolivago ellino-slovenskago jazyka. Sovershennago iskustva osmi chastej slova* (Граматика на доброглаголивия елино-словенски език) – първата изцяло печатна граматика в православния свят, замислена първоначално като граматика на гръцкия език и тя всъщност е именно това. Предвид факта, че това е превод на езиковите образци от гръцки на църковнославянски дава основание на някои изследователи да твърдят, че това е граматика на църковнославянския език, калкирана от гръцки. Други изследователи я определят като типична съпоставителна граматика, издадена на базата и повлияна от други граматики (Граматиката на К. Ласкарис, 1476 г. – Милано; гръцките граматики на Филип Мелантон, издадена във Франкфурт, на Мартин Краус – в Базел и тази на Николаус Кленард, издадена в Женева през 1580 г.). За автор на тази граматика се смята епископ Арсений, а преводът на църковнославянски е правен от учениците, един от които е Лаврентий Зизаний. В „Аделфодис“, написан в духа на универсализма, не се дават ясни сведения за функциите и значенията на падежа, освен, че се изменя по три числа (ед.ч., мн.ч., дв.ч.) и има форми за четири падежа – *именовен*, *роден*, *дателен* и *виновен*.

Следващите граматики, на които се спря гост-лекторът бяха тази на Лаврентий Зизаний и на Мелетий Смотрицки, които следват структурата на предшестващите трудове и не се отличават със значителни промени в осмислянето на езиковите абстракции. Въпреки това, се отбеляза, че граматиката на Л. Зизаний заема важно място в историята на славяноезичната лингвистика като първата

системна граматика на църковнославянския език. Пръв Л. Зизаний отделя творителния падеж като самостоятелна грамема, като определя неговото инструментално значение. Граматиката на М. Смотрицки впечатлява с обема и широтата, с която се разглеждат езиковите явления. Езиковият усет на автора успява да улови различията между църковнославянския език и класическите езици, което до онзи момент не се открива. Книгата се оценява като едно от най-важните ръководства в църковнославянския език.

Обърнато бе внимание и на руската лингвистика, в която дълго време се смята за първа граматика на руския език „Российская грамматика“ на М. В. Ломоносов. Този мит се развенчава от руския лингвист Б. А. Успенски през 1970 г.

Някои от най-ранните съчинения от края на XVII в. и началото на следващия век са издадени извън пределите на Русия. Сред тези издания това е граматиката на В. Е. Адудуров, с която М. Ломоносов не е запознат. Според изследователите, граматиката на М. В. Ломоносов е много актуална и от съвременна гледна точка. Той оказва значително влияние върху терминологията и утвърждаването на категорията падеж, поставя въпроса за двойственото число и др. При дефинирането на падежа, М. Ломоносов определя шест, като все още липсва предложния падеж. Съществува твърдение, че терминът *предложен падеж* е въведен под влияние на немската граматика на Йохан Бьодигер (1744 г.), достъп до която е имал М. В. Ломоносов в библиотеката на Академията на науките и това е чисто структурно название. Други названия, които се срещат за назоваването на предложния падеж в другите граматики (известно е, че назоваването е много важно, като се акцентира върху водещото значение на съответната грамема) са: *обективус*, *нарративус*, *локалис*). Смята се, че при предложението на термина от М. В. Ломоносов, не се

акцентира върху отделните значения, а върху облигаторната падежна употреба.

Внимание бе обърнато и на един не толкова популярен книжовник. А. А. Барсов, който написва своята граматика, в обем от близо 800 страници, със същото название като на М. В. Ломоносов, за което цензурата не я допуска за издаване. Въз основа на този ръкопис през 1802 г. се издава първата академична граматика в Санкт-Петербург. До 80-те години на XX в. А. А. Барсов не е познат на аудиторията, докато през 1981 г. Б. А. Успенски не издава неговата граматика. С нейното отпечатване се вижда и приносът на автора, който пръв въвежда термините *простое* и *сложнае предложение, грамматическое и логическое подлежащее и сказуемое, порядковые числительные, согласование, управление, приложение* и др. Именно в тази граматика започва да се дискутира по-подробно въпросът за основата на думата, която се разграничава от корена. А. А. Барсов отбелязва, че падежите са седем, но окончанията само пет. Говори за творителен, за предложен падеж, като на места използва и термина *сказательный* падеж за предложен. За първи път се описва и вида на глагола. Трите граматики на В. Е. Адудуров, А. А. Барсов и М. В. Ломоносов се смятат за първите опити за описание на руския книжовен език.

Аудиторията бе запозната и с едни от най-ярките представители на Казанската книжовна школа – В. А. Богородицки, Я. Бодуен де Куртене и Н. В. Крушевски. Поставят се въпросите за синхронията и диахронията в езиковите изследвания, които намират развитие по-нататък в структурализма на Ф. де Сосюр и в други направления. В. А. Богородицки не се спира подробно на падежите като категория, но прави някои важни допълнения към традиционната класификация, като отразява това в своя курс по руска граматика от 1904 г. и отбелязва, че в учебните граматики се отделят седем падежа, но към тях могат да се

добавят и други. Той предлага да се отдели от родителен падеж, т.нар. изходен падеж, а от предложния – отличава местен падеж и др., без да отрича наличието на предложния падеж. Маркирани бяха и други по-съвременни схващания за падежите.

Не беше пропуснато и беше отделено специално внимание на историята на българската лингвистична мисъл от края на XVIII и първите десетилетия на XIX-ти век, в която естествено и подразбиращо се се усеща влиянието на руския, гръцкия и църковнославянския език. Представени бяха и някои български граматики с по-второстепенно значение, отпечатани преди Освобождението и преди началото на XX век, чиито автори не са притежавали задълбочена филологическа подготовка.

„Българска граматика“ на Неофит Рилски, издадена в гр. Крагуевац през 1835 г., преиздадена наскоро и на съвременен български език, е видимо повлияна от граматиките на Милетич, Ломоносов и др. В тази книга са обособени осем части на речта, четири склонения – три субстантивни и едно адективно, следващи руските образци. Н. Рилски говори до известна степен за конкуренция на форми, синоними. През същата година, отново в Крагуевац е издадена и граматиката на Неофит Бозвели и Емануил Васкидович „Славяноболгарское детоводство“. Именно това съчинение се приема за първата граматика, но граматиката на Н. Рилски оказва забележимо влияние в развитието на филологическата мисъл в България. Г. Кръстевич е един от хората, които играят важна роля при създаването на екзархията. В едно от неговите писма за падежите говори за изменяеми и неизменяеми части на речта, за флексиите, с които се означават значенията на падежите. Той е един от първите, който изразява мнение в същото това писмо относно езиците без падежи и че няма потребност от тях,. Отделя от два до четири падежа, но въпреки това полага основите на

отпадането на падежите. Е. Тилев сподели, че от други документи е видимо, че идеята за отпадане на падежите е от по-рано, от преди Г. Кръстевич, който в друго писмо споменава по този повод името на В. Априлов, но все още това не е докрай изследвано.

Споменат беше и Г. Миркович с „Кратка и методическа българска граматика“ от 1860 г., който също изразява идеята за липса на падежи в българския език. Обърнато бе внимание и на А. Теодоров-Балан с неговата „Българска граматика за долните класове на средните училища“, 1898 г. А. Балан е известен с пуризма си и това неминуемо оказва влияние върху езика и терминологията, която ползва, което го прави до някаква степен неразбран, особено от съвременниците. В края на XIX век А. Балан заговаря за разликата между падежни форми и падежни отношения. В тази книга А. Балан въвежда ново понятие като общ падеж, което се среща и по-нататък, а по-късно той се отрича от това, поради нерелевантност.

Специално внимание беше отделено на голямата дискусия за падежите през 50-те години на миналия век, предизвикана от спор между Л. Андрейчин и А. Теодоров-Балан.

Чрез тази хронология лекторът презентира задълбочените си познания в областта на историята на лингвистиката и по достъпен начин представи концепциите за падежа в световната, руската и българската лингвистика.

След приключване на лекцията бяха зададени въпроси от присъстващите и се премина плавно към дискусия, която след почивката продължи на кръглата маса „Активни процеси в системата на езика (руски и български език)“, в която участваха бивши и настоящи преподаватели, като специални гости бяха проф. д-р Т. Иванова, доц. д-р Цв. Янакиева, гл. ас. д-р К. Колева и гл. ас. Е. Иванова.

Филологическата колегия изразява своята искрена и дълбока благодарност към проф. д.ф.н. Стефана Димитрова и доц. д-р Енчо Тилев за изнесения цикъл от лекции, посветени на актуални въпроси на съвременната лингвистика. Собствените им проучвания и последвалите академични дискусии дадоха ценен принос към изследователската дейност на слушателите и задълбочиха колегиалното сътрудничество. Колегията пожелава на гост-лекторите последващи творчески успехи и изразява увереност в бъдещи съвместни инициативи.

Надежда Стойкова Стойкова
доцент, доктор по филология,
Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“
гр. Шумен, България
Nadezhda Stoykova Stoykova
Assoc. Prof., PhD,
Konstantin Preslavsky University of Shumen, Bulgaria
n.stoykova@shu.bg
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-3315-3703
Researcher ID: C-1122-2017

Дияна Георгиева Николова
гл. асистент, доктор по филология,
Катедра по руски език
Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“
гр. Шумен, България
Diyana Georgieva Nikolova
Senior Assistant Professor, PhD
Konstantin Preslavsky University of Shumen, Bulgaria
d.nikolova@shu.bg
РИНЦ: SPIN-код: 1446-0951, Author ID: 895700
ORCID ID:https://orcid.org/0000-0002-7416-6033